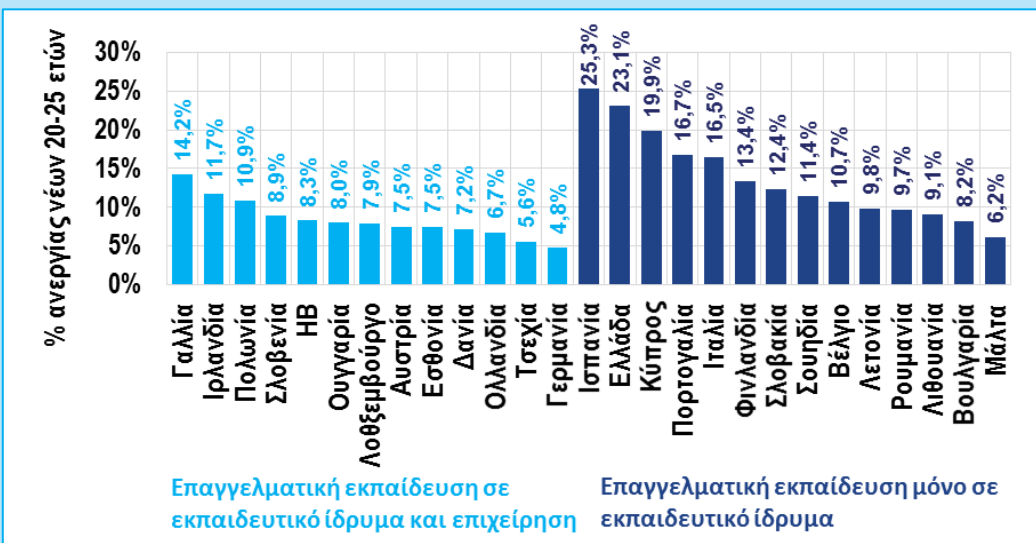

Σύνδεση εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας: το παράδειγμα της Ισπανίας στοίχημα και για την Ελλάδα

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Η επέλαση της ψηφιακής τεχνολογίας, δηλαδή της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης, ανοίγει υποχρεωτικά τη συζήτηση για το μέλλον της εργασίας και τις δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν οι νέοι για τα επαγγέλματα του μέλλοντος. Σε αυτό το πλαίσιο, όσες χώρες συντηρούν μια αδύναμη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας θα αντιμετωπίζουν όλο και μεγαλύτερα προβλήματα στην ανάπτυξη των κατάλληλων δεξιοτήτων που έχει ανάγκη η αγορά εργασίας. Ήδη το ζήτημα αυτό προβληματίζει και άλλες ευρωπαϊκές χώρες που υστερούν σε αυτό το πεδίο, όπως η Ισπανία. Επιβάλλεται λοιπόν να απασχολήσει και την εγχώρια ακαδημαϊκή και επιχειρηματική κοινότητα ιδιαίτερα τώρα που το Υπουργείο Παιδείας σχεδιάζει μια ακόμη αλλαγή στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, από την οποία απουσιάζει επί της ουσίας ο σχετικός διάλογος. Ο Σύνδεσμος Ισπανών Εργοδοτών και Βιομηχανιών με «λευκή βίβλο» που εξέδωσε για την εκπαίδευση καταγράφει την αγωνία του για την αδύναμη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας με την αγορά εργασίας. Το αποτέλεσμα είναι η χαμηλή απασχολησιμότητα ειδικά των νέων αποφοίτων, που κρίνεται απαράδεκτο από κοινωνικής πλευράς και επιζήμιο για τους νέους που δεν μπορούν ξεκινήσουν τον επαγγελματικό τους βίο δυναμικά μετά την αποφοίτησή τους. Το αποτέλεσμα αυτό όμως είναι και επιβαρυντικό για τις επιχειρήσεις, που ανακαλύπτουν ότι στην αγορά εργασίας δεν υπάρχει η προσφορά των δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να είναι ανταγωνιστικές και να έχουν την ικανότητα να προσφέρουν καλές και πολλές ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης στους νέους. Καθώς αντίστοιχη και πρόσφατη μελέτη των ΕΥ-ΟΠΑ-Endeavor καταγράφει σε γενικές γραμμές παρόμοια προβλήματα για την Ελλάδα, έχει μεγάλο ενδιαφέρον το γεγονός ότι και οι δυο μελέτες καταλήγουν σε παρεμφερείς προτάσεις αντιμετώπισης του προβλήματος. Έτσι, η καλύτερη συνεργασία των επιχειρήσεων με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, σε όλες τις βαθμίδες, καταγράφεται ως ιδιαίτερα χρήσιμη ώστε να ευθυγραμμιστούν οι δεξιότητες που αποκτούν οι απόφοιτοι με αυτές που αυξάνουν τις ευκαιρίες απασχόλησης των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας. Μάλιστα, η στενή αυτή συνεργασία έχει αποδειχθεί επωφελής σε άλλες χώρες όχι μόνο κατά την μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, αλλά και για τη συνεχή υποστήριξη των εργαζομένων μέσω της απόκτησης νέων δεξιοτήτων και την ενίσχυση ειδικά των πλέον ελλειμματικών σε εργασιακά προσόντα ατόμων – κάτι ιδιαίτερα σημαντικό για την Ελλάδα σήμερα.
- Τα έσοδα του προϋπολογισμού συνεχίζουν να υπερβαίνουν οριακά τους στόχους και τις περυσινές επιδόσεις, χωρίς ιδιαίτερο δυναμισμό, ενόψει της επικείμενης εκκαθάρισης του φόρου εισοδήματος. Παράλληλα, θετική ένδειξη για την περαιτέρω μείωση της ανεργίας αποτελεί η αύξηση των κενών θέσεων εργασίας κατά +21,5% το 1^ο τρίμηνο του 2017, ενώ μικρή μείωση παρουσίασε το 2016 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό. Οι θετικές προσδοκίες για τον τουρισμό δείχνουν να επιβεβαιώνονται καθώς πλησιάζει η κορύφωση της τουριστικής περιόδου, με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος να δείχνουν άνοδο των αφίξεων και των εισπράξεων τον Απρίλιο του 2017 (+12% και +11,3% αντίστοιχα), κυρίως λόγω της αυξημένης κίνησης από τις χώρες της Ευρωζώνης, ιδίως από τη Γαλλία και τη Γερμανία. Θετικά είναι επίσης τα μηνύματα για την τουριστική κίνηση τον Μάιο του 2017, καθώς σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΤΕ οι διεθνείς αφίξεις στο σύνολο των αεροδρομίων της χώρας αυξήθηκαν κατά +6,6%.

Συν Αθηνά και χείρα κίνει!

Ποσοστά ανεργίας νέων και επέκταση επαγγελματικής εκπαίδευσης και στην επιχείρηση (CEOE, Education Matters White Paper, 2017)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

High performance. Delivered.

Οι τολμηρές προτάσεις των Ισπανικών επιχειρήσεων για την εκπαίδευση και η σημασία τους για την Ελλάδα

Η Ευρωπαϊκή οικονομία έχει ήδη εισέλθει σε φάση σχετικά ισχυρής ανάπτυξης. Αλλά και η Ελληνική οικονομία φαίνεται να σταθεροποιείται και να ανακάμπτει. Παραμένει όμως το διαρθρωτικό πρόβλημα της υψηλής ανεργίας, ειδικά των νέων που προϋπήρχε πριν την κρίση και εντάθηκε κατά τη διάρκειά της, και της ουσιαστικής απουσίας προοπτικής για πολλούς νέους, όχι μόνο στην Ελλάδα όπου κυρίως οι νέοι με υψηλές εξειδικεύσεις μεταναστεύουν σε αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης, αλλά και σε πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης. Το πρόβλημα της υψηλής ανεργίας των νέων, πέραν των επιπτώσεων της μεγάλης ύφεσης, σχετίζεται με τις διαρθρωτικές παραμέτρους των αγορών προϊόντων και εργασίας, τη δομή του φορολογικού συστήματος και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Φυσικά, η ύπαρξη ανταγωνιστικών αγορών που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να αναδείξουν το ταλέντο των εργαζομένων τους συνεισφέρει στην αύξηση της απασχόλησης, και ειδικά της ποιοτικής απασχόλησης. Το ίδιο ισχύει και όταν οι ρυθμίσεις στην αγορά εργασίας επιτρέπουν επαρκή επίπεδα ευελιξίας. Τέλος, η φορολόγηση των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και επιχειρηματικά κέρδη, όταν κινείται σε εύλογα επίπεδα, επιτρέπει τη συλλογή σημαντικών δημοσίων εσόδων, χωρίς να αποθαρρύνεται η αύξηση της απασχόλησης.

Αλλά με δεδομένο το πλαίσιο ρυθμίσεων των αγορών και φορολογίας της εργασίας και των κερδών, η ικανότητα μιας κοινωνίας να εξασφαλίσει την καλή συνεργασία του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς η οποία καλείται να αξιοποιήσει τους αποφοίτους, αναδεικνύεται ως ιδιαίτερα κρίσιμος παράγοντας. Ο εφοδιασμός των εργαζομένων με δεξιότητες και γνώσεις που θα τους επιτρέψουν να σταθούν με αξιώσεις στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτηση αποτελεί προϋπόθεση ώστε οι επιχειρήσεις που θα τους προσλάβουν να μπορέσουν

να τους εντάξουν με βέλτιστο τρόπο στο δυναμικό τους. Η αγορά εργασίας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, της ψηφιακής επανάστασης και της οικονομίας της γνώσης αλλάζει με ταχύτητα και σε όλες τις χώρες. Η κάλυψη της ζήτησης για εργαζόμενους με αυξημένες δεξιότητες σε αυτό το περιβάλλον δεν καλύπτεται πλέον αποκλειστικά και μόνο από τη σταδιακή βελτίωση του ποσοστού του πληθυσμού που ολοκληρώνει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και προχωρεί στην τριτοβάθμια τεχνική ή γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αν κάτι τέτοιο αρκούσε τις προηγούμενες δεκαετίες, σήμερα τίθενται όλο και μεγαλύτερες απαιτήσεις ως προς το περιεχόμενο των σπουδών που αναπτύσσει γενικές δεξιότητες αλλά και, ταυτόχρονα, την ποιότητα της εξειδίκευσης που θα έχουν οι εργαζόμενοι όταν θα έρθει η ώρα της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας η στενότερη συνεργασία της επιχειρηματικής κοινότητας με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Το γεγονός ότι το ζήτημα αυτό δεν απασχολεί μόνο την Ελλάδα καταγράφεται ενδεικτικά και από τον Ισπανικό Σύνδεσμο Εργοδοτών και Βιομηχανιών (CEOE Confederation of Employers and Industries of Spain) στην παρέμβαση του με τίτλο "[Education Matters](#)". Ο φορέας των ισπανικών επιχειρήσεων καταγράφει ως βασικά προβλήματα για την Ισπανία και για το εκπαιδευτικό της σύστημα:

- Τα μέτρια ακαδημαϊκά αποτελέσματα
- Την αναποτελεσματικότητα των δαπανών
- Το χάσμα μεταξύ εκπαίδευσης και απασχόλησης
- Τα αργά αντανάκλαστα της πολιτικής
- Τις αδυναμίες του θεσμικού πλαισίου

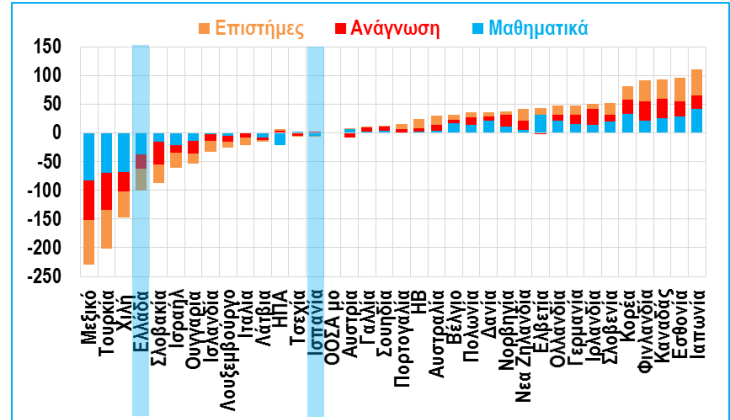
Έχει ενδιαφέρον ότι η δημοσίευση της Ισπανικής μελέτης συμπίπτει χρονικά με τη δημοσίευση μιας μελέτης από τους [EY – ΟΠΑ – Endeavor](#) και που καταγράφει συγκρίσιμα προβλήματα για την Ελλάδα.

Καταρχήν, και για τις δυο χώρες και ακόμα περισσότερο για τη χώρα μας, καταγράφεται από τις μελέτες αυτές μια υστέρηση επιδόσεων που υπάρχει σε συγκριτικά στοιχεία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως είναι η έκθεση PISA του ΟΟΣΑ (**Δ01**). Πέρα όμως από το πρόβλημα των ακαδημαϊκών επιδόσεων και της χρήσης των πόρων που εξασφαλίζουν στο τέλος την επίτευξη αυτών των επιδόσεων και για τις δυο χώρες, αναδεικνύεται ως μείζον πρόβλημα το γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό το εκπαιδευτικό σύστημα και η αγορά εργασίας φαίνεται να λειτουργούν ως δυο παράλληλοι και ασύνδετοι κόσμοι.

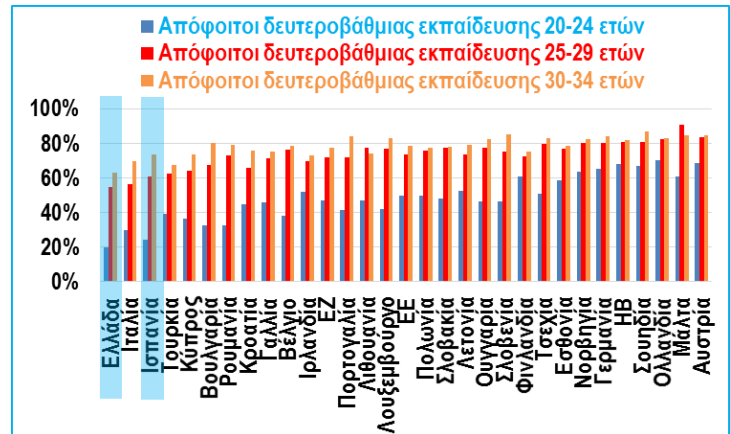
Η στενότερη συνεργασία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την αγορά εργασίας είναι αναπόσπαστα δεμένη με την αυξημένη αυτονομία τους η οποία με τη σειρά της απαιτεί και αποτελεσματική αξιολόγηση.

Τόσο στην Ισπανία, όσο και στην Ελλάδα και πάλι σε μεγαλύτερο βαθμό, το ποσοστό απασχόλησης των νέων είναι εξαιρετικά χαμηλό, είτε έχουν αποφοιτήσει από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (**Δ02**) είτε έχουν αποφοιτήσει από την τριτοβάθμια εκπαίδευση (**Δ03**). Η αδυναμία αυτή των δυο χωρών να εξασφαλίσουν απασχόληση, ειδικά στους νέους με πανεπιστημιακή εκπαίδευση, είναι συμβατή με μια αποτυχία του εκπαιδευτικού συστήματος να εξασφαλίσει την ταχεία απορρόφηση των αποφοίτων από την αγορά.

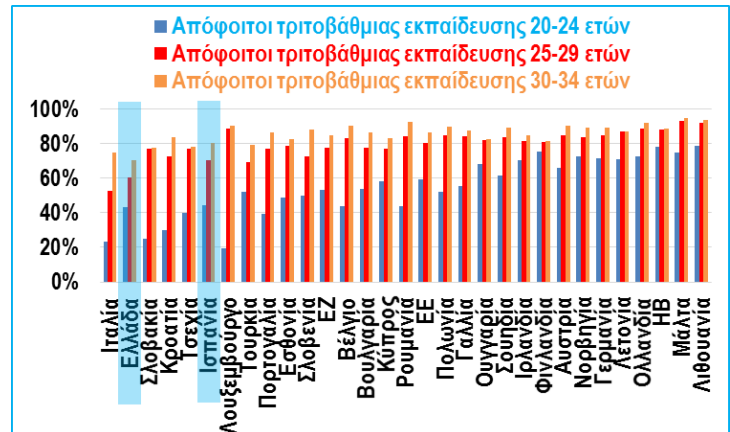
Δ01: Επιδόσεις μαθητών 15 ετών στην έρευνα PISA 2015. Απόκλιση από μέσο όρο ΟΟΣΑ: Υψηλότερος δείκτης = καλύτερες επιδόσεις (ΟΟΣΑ, PISA 2015)

Δ02: Ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Eurostat, 2016)

Δ03: Ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Eurostat, 2016)

Αντίστοιχα, η αδυναμία της απασχόλησης όσων νέων έχουν ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελεί και μια αποτυχία αξιοποίησης των διαδρομών εκπαίδευσης – απασχόλησης που δεν περιλαμβάνουν τριτοβάθμια εκπαίδευση ως διαδρομές που αποτελούν εναλλακτικές επιλογές υψηλής προτεραιότητας για τους νέους και που οδηγούν σε καλή επαγγελματική αποκατάσταση.

Και οι δύο έρευνες καταγράφουν μια σειρά από πανομοιότυπα προβλήματα (Δ04). Έτσι, τόσο για την Ισπανία όσο και για την Ελλάδα καταγράφεται η ανάγκη τόσο για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όσο και τις δημόσιες πολιτικές που τα επηρεάζουν, να δράσουν συντονισμένα και στο πλαίσιο μιας εθνικής στρατηγικής.

Για την Ελλάδα καταγράφεται ήδη από την αρχή της έρευνας η μεγάλη αναντιστοιχία μεταξύ των γνωστικών πεδίων που έχουν ως αντικείμενο σπουδών οι απόφοιτοι και τις δεξιότητες και γνώσεις που ζητάει η αγορά εργασίας. Μάλιστα το πρόβλημα δε φαίνεται να αφορά μόνο τις πανεπιστημιακές σπουδές, αλλά και τις τεχνικές σπουδές, που επίσης υποφέρουν από την απουσία στρατηγικού σχεδιασμού ο οποίος επιτρέπει την διαιώνιση αυτής της αναντιστοιχίας. Ενδεικτικά, τα στοιχεία της μελέτης καταγράφουν όχι μόνο μείωση του αριθμού των φοιτητών αλλά επιπλέον μια ιδιαίτερα μεγάλη υποχώρηση σε ειδικότητες αιχμής με υψηλές ευκαιρίες απασχόλησης, όπως είναι η πληροφορική.

Την ίδια ώρα καταγράφεται και η αγωνία των νέων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας χωρίς να έχουν τα εφόδια που θα τους επιτρέψουν να βρουν μια καλή δουλειά. Η αναντιστοιχία αυτή καταγράφεται και σε μεγαλύτερη ανάλυση, με τη σύγκριση της εξέλιξης, από τη μία, του αριθμού των αποφοίτων ανά γνωστικό πεδίο και, από την άλλη, των τάσεων της αγοράς εργασίας ως προς τις ειδικότητες που έχουν αυξημένη ζήτηση. Η έρευνα καταγράφει πως η Ελλάδα έχει τη χαμηλότερη απασχολησιμότητα των πτυχιούχων στην Ε.Ε. (Δ03).

Δ04: Καταγραφή βασικών προβλημάτων εκπαιδευτικού συστήματος (EY – ΟΠΑ – Endeavor, CEOE, 2017)

Καταγραφή προβλημάτων εκπαιδευτικού συστήματος	EY – ΟΠΑ – Endeavor Ελλάδα	CEOE Ισπανία
Μέτριες επιδόσεις PISA	✓	✓
Χαμηλά επίπεδα αριστείας	✓	✓
Χαμηλό επίπεδο δημόσιας δαπάνης για την εκπαίδευση	✓	✓
Ταυτόχρονα ψηλό επίπεδο ιδιωτικής δαπάνης για την εκπαίδευση *	✓	✓
Χαμηλές επιδόσεις του εκπαιδευτικού συστήματος με δεδομένες τις δαπάνες, λόγω αναποτελεσματικής χρήσης των πόρων (**)	✓	✓
Ταυτόχρονα υπερβάλλουσα προσφορά αποφοίτων με γενικές γνώσεις και έλλειψη αποφοίτων με γνώσεις & δεξιότητες που χρειάζεται η αγορά	✓	✓

(*) Ετήσια έκθεση Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής ΓΣΕΕ
(**) SR ΣΕΒ Εκπαίδευση

Οι Ισπανοί καταγράφουν την ανάγκη η πολιτική στην εκπαίδευση να αντιδρά με ταχύτητα στις προκλήσεις που θέτει η σύγχρονη εποχή.

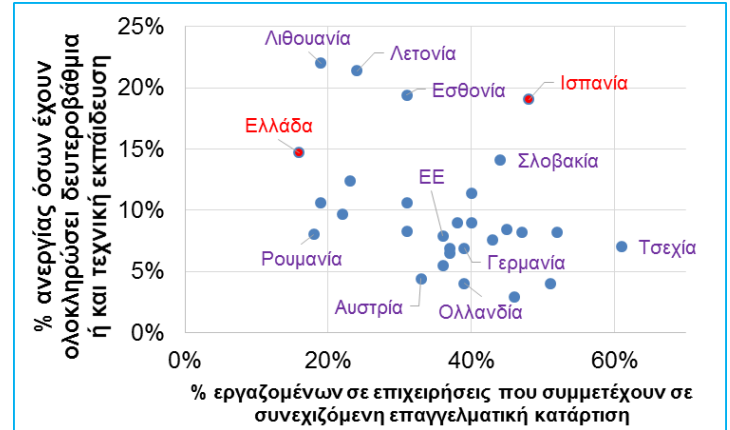
Η έλλειψη συντονισμού της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας αναδεικνύεται ακόμα περισσότερο από την ταυτόχρονη ύπαρξη ανέργων που έχουν υπερβάλλουσες δεξιότητες (26%), παρόλο που σχετικά λίγοι εξ αυτών έχουν εναρμονισμένα προσόντα, και την αδυναμία των επιχειρήσεων να προσελκύσουν εργαζόμενους με τις απαραίτητες τεχνικές δεξιότητες (29%). Ως αποτέλεσμα αυτής της αναντιστοιχίας των δεξιοτήτων που ζητάει η αγορά και που προσφέρει το εκπαιδευτικό σύστημα, η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας που μπορεί να γεφυρώσει το χάσμα αυτό γίνεται όλο και πιο δύσκολη για το νέο απόφοιτο. Σχετικά, η Ισπανική έρευνα καταγράφει τη μεγάλη σημασία που έχει η συμπλήρωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και με πρακτική άσκηση σε μια επιχείρηση, ειδικά για τη μείωση της ανεργίας των νέων (διάγραμμα πρώτης σελίδας).

Πρέπει να αναφερθεί εδώ καταρχήν η προσπάθεια που γίνεται μέσω των προγραμμάτων που υλοποιούνται από τον ΟΑΕΔ, ιδίως τα προγράμματα κοινωφελούς απασχόλησης, στη μείωση της ανεργίας (**Δ05**). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με δημοσιεύματα στον τύπο, τα προγράμματα απασχόλησης για το α' τρίμηνο του 2017 θα απορροφήσουν 56.000 άτομα, ενώ στο πρόγραμμα επαγγελματικής Κατάρτισης και Πιστοποίησης 23.000 ανέργων 19 έως 64 ετών που υλοποιείται το 2017, υποβλήθηκαν 133.873 αιτήσεις (βλ. και δελτίο [15/06/2017](#)). Τον Οκτώβριο του 2016 για τους 884.331 εγγεγραμμένους ανέργους που αναζητούσαν εργασία, ο ΟΑΕΔ προσέφερε ευκαιρίες απασχόλησης (κενές θέσεις εργασίας) για 13.031 άτομα, δηλαδή ποσοστό 1,5%. Έχει ενδιαφέρον ότι από τις 13.031 κενές θέσεις εργασίας, οι 2.586 είναι επιχορηγούμενες θέσεις στο δημόσιο τομέα (μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας), οι 9.301 είναι θέσεις απόκτησης εργασιακής εμπειρίας στον ιδιωτικό τομέα και σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, ενώ, υπάρχουν και 1.005 θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (ελεύθερη αγορά).

Πρέπει να συμπληρωθεί στο σημείο αυτό ότι, όπως φαίνεται, η πρακτική συνεχούς εκπαίδευσης των εργαζομένων στις επιχειρήσεις έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία για τη μείωση της ανεργίας ειδικά όσων έχουν ολοκληρώσει σπουδές χαμηλότερες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (**Δ06**).

Δ06: Ποσοστό εργαζομένων που συμμετέχουν σε συνεχιζόμενη κατάρτιση και % ανεργίας όσων έχουν ολοκληρώσει δευτεροβάθμια ή τεχνική εκπαίδευση (Eurostat, 2016)

Η απόκτηση πρακτικής εμπειρίας στο περιβάλλον μιας επιχείρησης αναδεικνύεται ως κρίσιμος παράγοντας για την ενδυνάμωση των αποφοίτων με τις δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να πορευτούν με επιτυχία στην αγορά εργασίας.

	Αριθμός θέσεων ή ανέργων	
	2016	2015
Επιχορηγούμενες θέσεις στον δημόσιο τομέα (μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα)	2.586	1.824
Επιχορηγούμενες θέσεις στον ιδιωτικό τομέα (πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων)	139	-
Θέσεις απόκτησης εργασιακής εμπειρίας στον ιδιωτικό τομέα και σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις	9.301	-
Θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (ελεύθερη αγορά)	1.005	965
Σύνολο κενών θέσεων	13.031	2.789
Άνεργοι αναζητούντες εργασία**	884.331	814.798
Άνεργοι μη αναζητούντες εργασία**	104.055	151.187
Κενές θέσεις προς τον αριθμό των ανέργων αναζητούντων εργασία	1,5%	0,3%

Δ05: Κενές θέσεις στο μητρώο του ΟΑΕΔ* και εγγεγραμμένοι άνεργοι που αναζητούν εργασία (ΟΑΕΔ, Μηχανισμός Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας, 2016)

* Πρόκειται για τις εγκεκριμένες από τον ΟΑΕΔ θέσεις προς συμπλήρωση (πρόσληψη) στο πλαίσιο των Προγραμμάτων επιδότησης της Απασχόλησης ή τις θέσεις για τις οποίες οι επιχειρήσεις δήλωσαν ότι αναζητούν προσωπικό (την ζήτηση εργασίας στην ελεύθερη αγορά) που βρέθηκαν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Οργανισμού την συγκεκριμένη ημερομηνία (31/10/2016 και 30/10/2015).

** Μηνιαία στοιχεία ΟΑΕΔ, Οκτ. 2016 και Οκτ. 2015.

Το πρόβλημα αυτό υπάρχει όμως και στην Ισπανία. Για αυτό οι Ισπανοί επιχειρηματίες προτείνουν μια σειρά δράσεων που έχει στόχο **τη στενότερη συνεργασία των φορέων τεχνικής και ανώτερης εκπαίδευσης με τον κόσμο των επιχειρήσεων**. Η ενεργή εμπλοκή των επιχειρήσεων στο στρατηγικό σχεδιασμό σε επίπεδο τεχνικής εκπαίδευσης, μαζί με τη στενότερη συνεργασία με πανεπιστήμια για την ενθάρρυνση της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας από φοιτητές, καθώς και τη διαμόρφωση ενός πλαισίου συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικά ιδρύματα πανεπιστημίων, μπορούν να οδηγήσουν σε μια ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των σχέσεων της αγοράς με την εκπαίδευση. Τελικά, οι προτάσεις για την αντιμετώπιση αυτού του χάσματος, τόσο στην Ελληνική όσο και την Ισπανική μελέτη (**Δ07**), καταλήγουν να ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό. Σχετικές πρωτοβουλίες ήδη υπάρχουν από πλευράς ιδιωτικών επιχειρήσεων. Ενδεικτικά, ο ΣΕΒ διαμόρφωσε τεκμηριωμένες προτάσεις που έγιναν αποδεκτές από το Εθνικό Σύστημα Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, που ταυτοποιεί τις δεξιότητες που αναμένεται να χρειαστεί η αγορά στα επόμενα χρόνια και για τις οποίες αναμένεται υψηλή ζήτηση ή ανεπαρκής προσφορά.

Έτσι, τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Ισπανία καταγράφεται **η ανάγκη ριζικής ανανέωσης του περιεχομένου των σπουδών**. Μάλιστα, οι προτάσεις

των Ισπανών προχωρούν και σε συγκεκριμένες συστάσεις ως προς το πρόγραμμα. Δε ζητούν μόνο ένα σύγχρονο περιεχόμενο ως προς τα γνωστικά πεδία, αλλά και τον περιορισμό της ύλης, έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη εμβάθυνση στην ύλη που καλύπτεται. Ζητούν τη βελτίωση της ποιότητας των ανθρωπιστικών σπουδών και ταυτόχρονα μεγαλύτερη έμφαση στα STEM (Science, technology, engineering and mathematics) ειδικά με υποστήριξη από εργαστήρια. Προτείνουν αναλυτικά δράσεις εισαγωγής πιο συστηματικής εκπαίδευσης σε ζητήματα πληροφορικής αλλά και επιχειρηματικότητας. Ζητούν την έμφαση στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της ομαδικής εργασίας. Την έμφαση σε ξένες γλώσσες και τη δυνατότητα των σπουδών να επεκτείνονται και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, ως μηχανισμός απόκτησης μιας πιο σφαιρικής εκπαίδευσης. Τα προβλήματα που ζητούν να καλύψουν οι Ισπανοί καταγράφονται όμως και για την Ελλάδα (**Δ08**). Η έρευνα των ΕΥ-ΟΠΑ-Endeavor μάλιστα τονίζει ακόμα περισσότερο την ανάγκη ενίσχυσης των soft skills, δηλαδή της δημιουργικότητας, της ικανότητας ομαδικής εργασίας, τον θετικό χαρακτήρα και την ικανότητα διαχείρισης της πληροφορίας καθώς και τη γνώση της Αγγλικής γλώσσας. Σε μεγάλο βαθμό, η Ελληνική μελέτη μάλιστα προτείνει συγκρίσιμες δράσεις με την Ισπανική μελέτη.

Προτάσεις πολιτικής	ΕΥ – ΟΠΑ – Endeavour Ελλάδα	CEOΕ Ισπανία
Υποδομές τεχνικής εκπαίδευσης για όσους μένουν πίσω και επανα-ειδίκευσης εργαζομένων σε κλάδους υψηλής ανεργίας	√	√
Διασύνδεση δικτύων τεχνικής εκπαίδευσης		√
Καθιέρωση εθνικού προγράμματος για πληροφόρηση και ενημέρωση - καθοδήγηση	√	√
Αυξημένος ρόλος επιχειρήσεων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων τεχνικής εκπαίδευσης και μαθητείας / πανεπιστημίων	√	√
Αυξημένος ρόλος επιχειρήσεων στο σχεδιασμό των πιστοποιήσεων προσόντων		√
Συμμετοχή του επιχειρηματικού κόσμου στους φορείς διοίκησης και εποπτείας πανεπιστημίων / διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής με στόχο την αγορά εργασίας	√	√
Ενθάρρυνση απόκτησης εργασιακής εμπειρίας σε επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών / υποχρεωτική πρακτική άσκηση	√	√
Εδραίωση πλαισίου συνεργασίας επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων		√

Δ07: Καταγραφή προτάσεων πολιτικής για το εκπαιδευτικό σύστημα (ΕΥ – ΟΠΑ – Endeavor, CEOΕ, 2017)

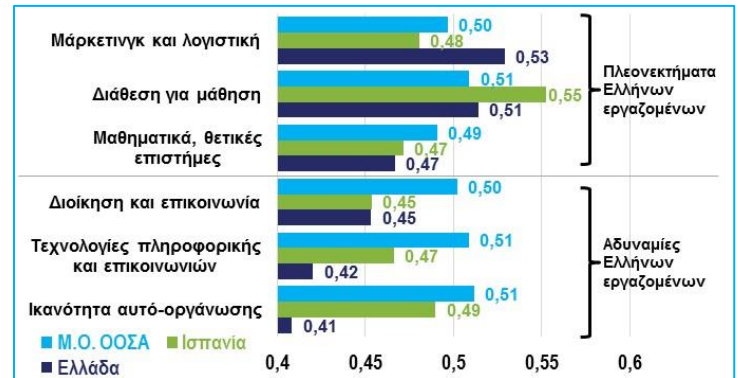

Έχει ενδιαφέρον ότι η μελέτη των ΕΥ-ΟΠΑ-Endeavor προχωρώντας στην αναλυτική καταγραφή μιας σειράς βέλτιστων πρακτικών διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας μας δείχνει ότι η Ελληνική επιχειρηματικότητα και το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ήδη εδώ και χρόνια προσπαθούν να καλύψουν τα κενά αυτά με αμοιβαίες δράσεις και πρωτοβουλίες. Τόσο η Ελληνική επιχείρηση όσο και το Ελληνικό σχολείο καθώς και το Ελληνικό Πανεπιστήμιο, και παρά τους περιορισμούς που θέτουν συχνά νοοτροπίες, πολιτικές και η έλλειψη πόρων, έχουν αναπτύξει τα τελευταία χρόνια ένα μη αμελητέο αριθμό δράσεων που πολλές φορές, καινοτομούν και υλοποιούνται με ενθουσιασμό προς ωφέλεια τόσο των αποφοίτων όσο και των επιχειρήσεων. Η ενδεικτική καταγραφή που γίνεται έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία διότι δείχνει ότι οι όποιες προσπάθειες βελτίωσης της διασύνδεσης της αγοράς εργασίας με την εκπαίδευση στην Ελλάδα μπορεί να βασιστεί σε μια αξιόλογη τεχνογνωσία και υποδομή ανθρώπων και δομών που έχουν ήδη αναπτυχθεί.

Ενώ οι Ισπανοί κάνουν τις σχετικές αναλυτικές προτάσεις πολιτικής, η Ελληνική μελέτη καταγράφει πολύ πιο ξεκάθαρα ότι και οι ίδιοι οι φοιτητές ζητούν την εμπάθυνση και επέκταση τέτοιων δράσεων. Αντιλαμβάνονται τις αδυναμίες τους, αντιλαμβάνονται τον φαύλο κύκλο στον οποίο η έλλειψη δεξιοτήτων που ζητάει η αγορά καλύπτεται μόνο μέσω της εργασιακής εμπειρίας, η οποία δεν μπορεί να αποκτηθεί όσο παραμένουν αυτά τα κενά. Ζητούν οι ίδιοι να έρθουν πιο κοντά σε αυτούς οι επιχειρήσεις και να τους δοθεί η ευκαιρία να συμμετέχουν σε προγράμματα και δράσεις που θα τους εξοπλίσουν με τις γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να προσληφθούν και να πετύχουν στον επαγγελματικό τους βίο.

Τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Ισπανία καταγράφεται όμως και μια αδυναμία σε ό,τι αφορά στην άσκηση πολιτικής στη δημόσια εκπαίδευση. Καταγράφεται έτσι από τους Ισπανούς μια αργή ανταπόκριση στο σχεδιασμό των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Επίσης, τονίζεται ότι η χώρα έχει μείνει πίσω σε ό,τι αφορά τη διαχείριση του ταλέντου του διδακτικού προσωπικού και στον

Δ08: Γνώσεις και δεξιότητες στην αγορά εργασίας - Υψηλότερος βαθμός = μεγαλύτερη αξιοποίηση δεξιοτήτων στην εργασία
(ΟΟΣΑ 2017, δεδομένα 2015 & 2012)

Οι Έλληνες και οι Ισπανοί απόφοιτοι έχουν σήμερα σημαντικές αδυναμίες σε ό,τι αφορά την ικανότητά τους να λύνουν προβλήματα, τη δημιουργικότητα και την ικανότητα να εργαστούν ομαδικά.

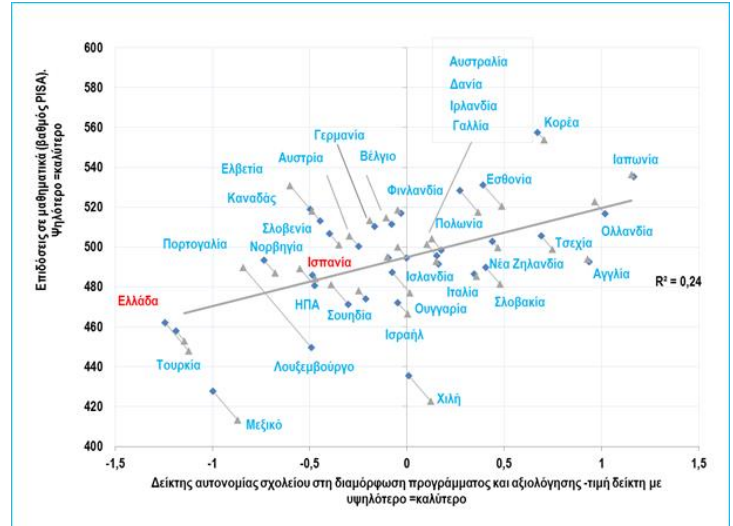
εξοπλισμό του με τα εργαλεία και εφόδια που θα του επιτρέψει να προσφέρει καλύτερες υπηρεσίες εκπαίδευσης στους νέους. Η αδυναμία αυτή πλαισιώνεται «από ολοένα αυξανόμενες ρυθμίσεις, που αυξάνουν την πίεση της γραφειοκρατίας και χαρακτηρίζονται από μια εμμονική έμφαση στη λεπτομέρεια». Σε αυτό το πλαίσιο κανόνες, προτεραιότητες πολιτικής και η πραγματικότητα συχνά έρχονται σε αντίφαση, μια κατάσταση – που κατά τις Ισπανικές επιχειρήσεις – γίνεται ακόμα χειρότερη από την ιδεολογική και πολιτική σύγκρουση που μετατρέπει την εκπαίδευση σε πεδίο ιδεολογικής αντιπαράθεσης. Οι Ισπανοί επιχειρηματίες συνεπώς δε ζητούν μόνο μεγαλύτερο συνδυασμό αυτονομίας και δυνατότητα προσαρμογής στις τοπικές ανάγκες της κάθε μονάδας με διαδικασίες και υποδομές εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης και διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα, σχολικών μονάδων και προσωπικού. Ζητούν και ενίσχυση του μηχανισμού επιλογής του διδακτικού

προσωπικού. Ενίσχυση των υποδομών εξειδικευμένης και συνεχούς εκπαίδευσης αυτών και την εδραίωση διασύνδεσης της αξιολόγησης με την αμοιβή και την προαγωγή τους. Όλα αυτά, ζητούν, να ενταχθούν σε μια διαδρομή συνεχούς εξέλιξης και αναβάθμισης του κάθε εκπαιδευτικού.

Τα προβλήματα αυτά όμως υπάρχουν και στην Ελλάδα. Έτσι, τόσο το Ελληνικό σχολείο όσο και το Ελληνικό πανεπιστήμιο καταγράφονται από διεθνείς δείκτες και μελέτες, όπως τους αντίστοιχους δείκτες της PISA για τα σχολεία, ότι έχουν πολύ χαμηλό βαθμό αυτονομίας και αντίστοιχα, ως είναι, φυσικά και χαμηλές υποχρεώσεις λογοδοσίας (Δ9) ενώ αντίστοιχα προκύπτουν και οι σχετικές συστάσεις των δυο μελετών (Δ10). Ο συνδυασμός αυτός, γραφειοκρατικού συγκεντρωτισμού και απουσίας αξιολόγησης, συνδέεται από τις σχετικές μελέτες με χαμηλότερες επιδόσεις και μη αποδοτική αξιοποίηση των πόρων που διαθέτει το κράτος αλλά και το κάθε νοικοκυριό για την εκπαίδευση. Η μελέτη των ΕΥ-ΟΠΑ-Endeavor αναδεικνύει ως ενδεικτικό παράδειγμα της αδυναμίας εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων σπουδών, την αψυχολόγητη παρέμβαση της Πολιτείας να εμποδίσει τις προσπάθειες αναβάθμισης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ίδρυσης νέων, καινοτόμων, τμημάτων στα ΑΕΙ.

Δ09: Αυτονομία σχολικών μονάδων και μηχανισμοί αξιολόγησης (PISA 2015. Υψηλότερος δείκτης = καλύτερες επιδόσεις & υψηλότερα επίπεδα αυτονομίας και αξιολόγησης)

Δ10: Προτάσεις πολιτικής που σχετίζονται με την αυτονομία εκπαιδευτικών μονάδων και μηχανισμούς αξιολόγησης (ΕΥ – ΟΠΑ – Endeavor, CEOE, 2017)

Προτάσεις μελετών	ΕΥ – ΟΠΑ – Endeavour Ελλάδα	CEOE Ισπανία
Αυξημένη αξιολόγηση σε όλα τα επίπεδα, μονάδας και προσωπικού		✓
Αυξημένη αυτονομία στις επιλογές από την εκπαιδευτική μονάδα σε μια σειρά παραμέτρων	✓	✓

Οικονομικές εξελίξεις

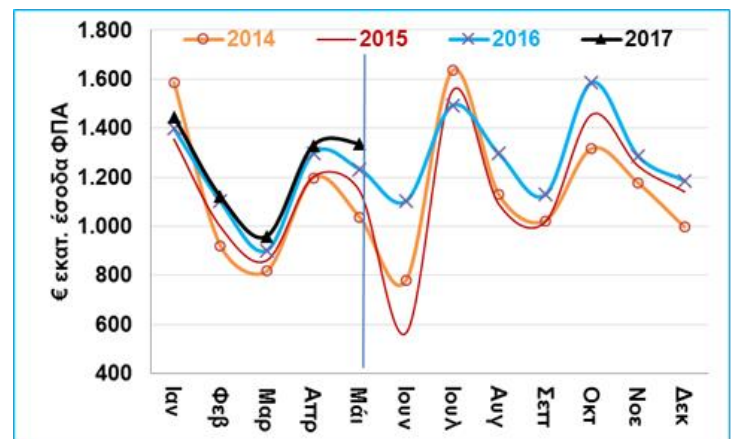
Εκτέλεση προϋπολογισμού: Τα αναλυτικά στοιχεία εκτέλεσης κρατικού προϋπολογισμού Μάϊου 2017 επιβεβαιώνουν καταρχήν την ικανοποιητική πορεία των καθαρών εσόδων, που ξεπερνούν ελαφρά τους στόχους καθώς και τις περυσινές επιδόσεις της αντίστοιχης περιόδου. Όμως, η καλή αυτή πορεία των εσόδων επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό στην έκτακτη καταβολή ενός μεγάλου ποσού ΦΠΑ (Δ11) που σχετίζεται με την καταβολή και του τιμήματος για την ιδιωτικοποίηση των περιφερειακών αεροδρομίων και για το οποίο θα υπάρξει αντιλογισμός με τα έσοδα αποκρατικοποιήσεων (€296,16 εκατ.) καθώς και τη συνεχιζόμενη καλή πορεία των εσόδων από φόρους προηγούμενων χρήσεων (στο 5μηνο €1,61 δισ. έναντι €1,41 δισ. στο αντίστοιχο διάστημα πέρυσι), που αφορά κυρίως ρυθμίσεις και ένταξη σε προγράμματα αποκάλυψης εισοδημάτων. Έτσι, παραμένει ως το κρίσιμο στοιχείο των φορολογικών εσόδων η εκκαθάριση των δηλώσεων φόρου εισοδήματος καθώς και η καταγραφή των εσόδων από ΦΠΑ κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου.

Σε ό,τι αφορά το σκέλος των δαπανών, η ελαφρά αύξηση των δαπανών μισθοδοσίας (€3,97 δισ. στο 5μηνο φέτος μαζί με την εισφορά ΕΦΚΑ αντί €3,76 δισ. αντίστοιχα πέρυσι) καθώς και των δαπανών για λειτουργικές δαπάνες (€1,76 δισ. στο 5μηνο φέτος αντί €1,65 δισ. αντίστοιχα πέρυσι) δεν αρκεί, για άλλη μια φορά, να αντισταθμίσει τη μεγάλη μείωση δαπανών που καταγράφεται αφενός από το γεγονός ότι οι τακτικές πλέον επιχορηγήσεις και μεταβιβάσεις προς ασφαλιστικούς και άλλους φορείς υπολείπονται των περυσινών πληρωμών συντάξεων δημοσίων υπαλλήλων και λοιπών μεταβιβάσεων (€8,1 δισ., έναντι €8,6 δισ. στο αντίστοιχο 5μηνο πέρυσι) αλλά και τις σημαντικά μειωμένες δαπάνες από ανάληψη χρέους φορέων γενικής κυβέρνησης (€192 εκατ. αντί €544 εκατ. στο αντίστοιχο 5μηνο πέρυσι).

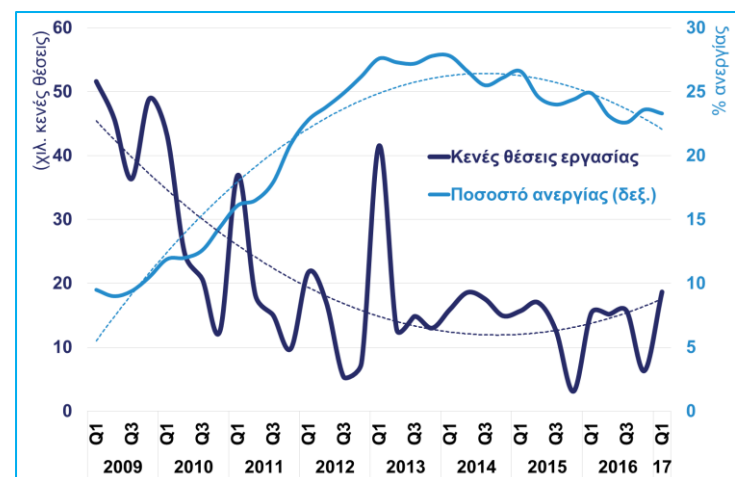
Αγορά εργασίας: Αύξηση κατά +21,5% εμφανίζουν οι κενές θέσεις εργασίας το 1^ο τρίμηνο του 2017, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, γεγονός το οποίο αποτελεί θετική ένδειξη για τη μείωση της ανεργίας (βλ. και δελτίο [15/06/2017](http://www.esostat.gr/15/06/2017)). Ειδικότερα, οι

κενές θέσεις (θέσεις που έχουν πρόσφατα δημιουργηθεί ή δεν είναι κατειλημμένες, ή πρόκειται να κενωθούν προσεχώς, και τις οποίες ο εργοδότης προτίθεται να καλύψει με νέες προσλήψεις) ανήλθαν σε 18,7 χιλ. το 1^ο τρίμηνο του 2017, έναντι 15,4 χιλ. το 1^ο τρίμηνο του 2016 και 15,7 χιλ. το 1^ο τρίμηνο του 2015 (Δ12). Πάντως, σε συνδυασμό με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού, στα οποία καταγράφονται 1.114,7 χιλ. άνεργοι υπολογίζεται ότι σε κάθε κενή θέση αντιστοιχούν τουλάχιστον 50 άνεργοι.

Δ11: Έσοδα κρατικού προϋπολογισμού από ΦΠΑ, μετά την αφαίρεση εφάπαξ και προς αντιλογισμό καταβολής σχετιζόμενης με την παραχώρηση περιφερειακών αεροδρομίων (Υπ. Οικ. Μάϊος. 2017)

Δ12: Κενές θέσεις εργασίας και ποσοστό ανεργίας (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2017)

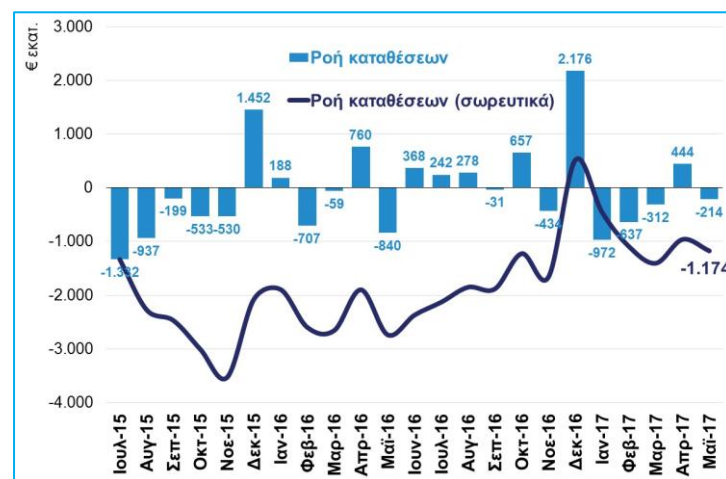

Κοινωνικές συνθήκες: Μικρή μείωση παρουσίασε το 2016 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυρών που διενεργεί η ΕΛΣΤΑΤ, το 35,6% του πληθυσμού της χώρας (3,8 εκατ. άτομα περίπου) βρίσκονταν το 2016 σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, έναντι 35,7% το 2015. Σημειώνεται ότι κατά τα τελευταία 10 έτη το αντίστοιχο ποσοστό ήταν στο χαμηλότερο σημείο το 2009 (27,6%) και κορυφώθηκε το 2014 (36%). Κατά το 2016, ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος στην περίπτωση των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών (39,7%) και εκτιμάται για τους Έλληνες σε 38% και για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα σε 59,7%. Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 26,3%, σημειώνοντας μείωση κατά -0,3 π.μ. σε σύγκριση με το 2015, ενώ ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών ανέρχεται σε 12,4%, παρουσιάζοντας μείωση κατά 1,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2015. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ίδιας έρευνας, το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των €4.500 ετησίως ανά άτομο και σε €9.450 για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών, ενώ το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της εκτιμάται σε €14.932.

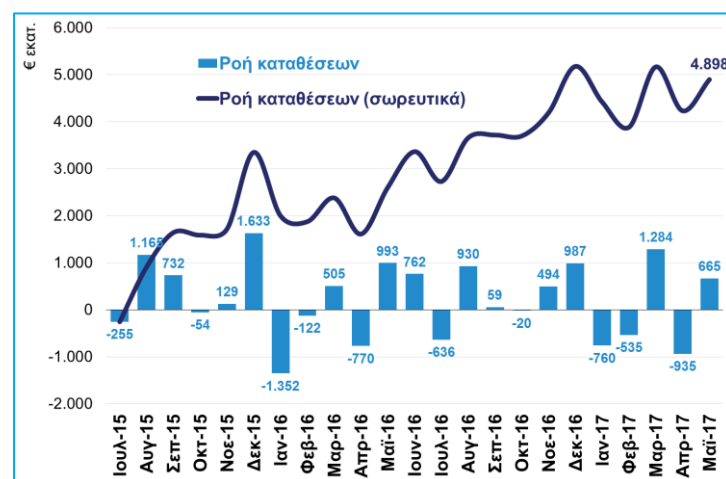
Χρηματοδότηση και καταθέσεις: Νέα μείωση σημείωσαν οι καταθέσεις των νοικοκυριών τον Μάιο του 2017, έπειτα από την αύξηση του Απριλίου που αποδίδεται εν μέρει στην καταβολή του δώρου του Πάσχα, ενώ αντίθετα οι καταθέσεις των επιχειρήσεων παρουσίασαν άνοδο. Αναλυτικότερα, οι καταθέσεις των νοικοκυριών εμφάνισαν μηνιαία καθαρή ροή -€214 εκατ. τον Μάιο, έναντι θετικής ροής κατά +€444 εκατ. τον προηγούμενο μήνα, και περιορίστηκαν στα €98,8 δισ., από €100,8 δισ. που ήταν στις αρχές του έτους. Συνολικά, από τον Ιούλιο του 2015, όταν επιβλήθηκαν οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων, η σωρευτική εκροή καταθέσεων των νοικοκυριών διαμορφώνεται στα -€1.174 εκατ. (Δ13), ενώ το υπόλοιπό τους παραμένει κοντά στο χαμηλότερο επίπεδο από το

φθινόπωρο του 2001. Αντίθετα, οι καταθέσεις των επιχειρήσεων παρουσίασαν θετική μηνιαία καθαρή ροή κατά +€665 εκατ., με το υπόλοιπό τους να ανέρχεται στα €17,4 δισ., έναντι €17,9 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2016. Σημειώνεται ότι η ροή καταθέσεων των επιχειρήσεων ενώ από τον Ιούλιο του 2015 διαμορφώνει ανοδική τάση (+€4,8 δισ. συνολικά, Δ14), η οποία μπορεί να αποδοθεί στην αύξηση της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων στις συναλλαγές τους.

Δ13: Ροή καταθέσεων νοικοκυριών (Τράπεζα της Ελλάδος, Μάιος 2017)

Δ14: Ροή καταθέσεων επιχειρήσεων (Τράπεζα της Ελλάδος, Μάιος 2017)

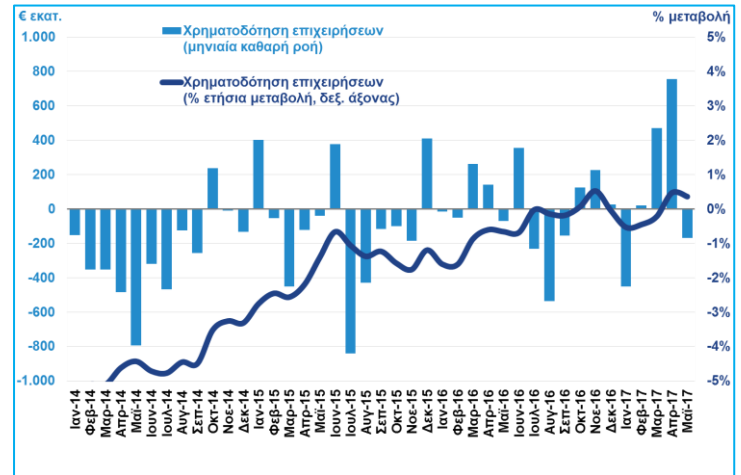

Παράλληλα, ο ρυθμός ετήσιας μεταβολής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων παρέμεινε σε οριακά θετικό έδαφος τον Μάιο του 2017 (+0,4%), παρά την αρνητική μηνιαία καθαρή ροή κατά -€168 εκατ. (Δ15). Αντίθετα, ο δανεισμός των ελεύθερων επαγγελματιών και των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται (-0,5% και -2,4% αντίστοιχα), με τα στεγαστικά δάνεια να σημειώνουν την μεγαλύτερη πτώση σε ετήσια βάση (-3,1%).

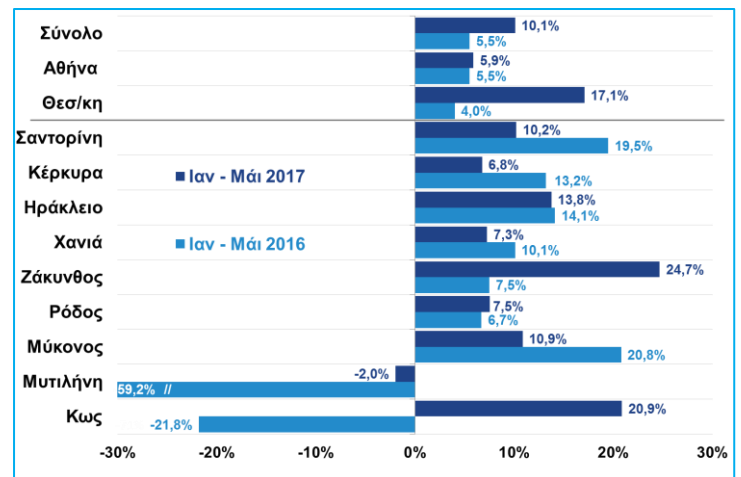
Τουρισμός: Οι θετικές προσδοκίες για τον τουρισμό δείχνουν να επιβεβαιώνονται καθώς πλησιάζει η κορύφωση της τουριστική περιόδου, με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος να δείχνουν άνοδο των αφίξεων και των εισπράξεων τον Απρίλιο του 2017 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα το 2016. Πιο αναλυτικά, οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά +12% και οι εισπράξεις κατά +11,3%, κυρίως λόγω της αυξημένης κίνησης από τις χώρες της Ευρωζώνης, ιδίως από τη Γαλλία (+108,9% οι αφίξεις και +147,5% οι εισπράξεις) και τη Γερμανία (+52,4% οι αφίξεις και +39,3% οι εισπράξεις). Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Απρ 2017, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις εμφάνισαν αύξηση κατά 2,4% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα το 2016 και διαμορφώθηκαν στα €997 εκατ. Κατά το ίδιο διάστημα, οι αφίξεις ανήλθαν στις 2.602 χιλ., παρουσιάζοντας άνοδο +3,2% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα το 2016 (Δ16).

Παράλληλα, θετικά είναι επίσης τα μηνύματα για την τουριστική κίνηση τον Μάιο του 2017, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΤΕ, οι διεθνείς αφίξεις στο σύνολο των αεροδρομίων της χώρας αυξήθηκαν κατά +6,6% σε σύγκριση με τον Μάιο του 2016, ενώ συνολικά κατά το διάστημα Ιαν – Μάιος 2017 εμφανίζουν άνοδο +10,1%. Ιδιαίτερα αυξημένη είναι η κίνηση σε κλασικούς τουριστικούς προορισμούς, όπως η Ζάκυνθος (+24,7%), η Κρήτη (+13,8% στο Ηράκλειο και +7,3% στα Χανιά), ενώ στην Κω και στη Μυτιλήνη, η πτώση που σημειώθηκε το 2016, κυρίως λόγω του προσφυγικού ζητήματος, δείχνει να αντιστρέφεται (Δ17).

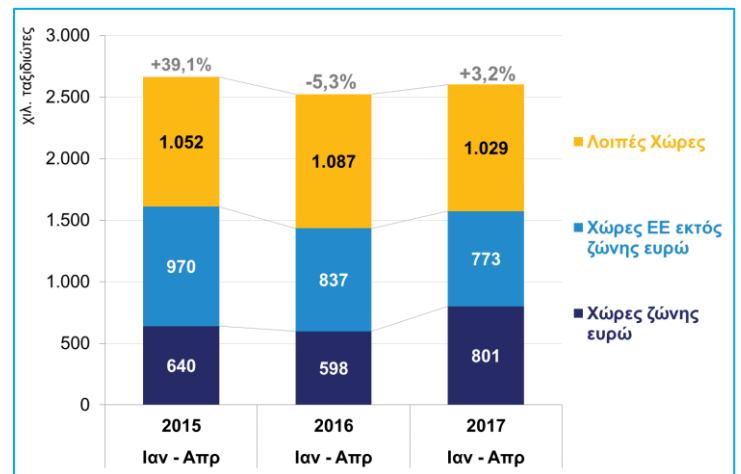
Δ15: Χρηματοδότηση επιχειρήσεων (Τράπεζα της Ελλάδος, Μάιος 2017)

Δ16: Διεθνείς αφίξεις στα κυριότερα αεροδρόμια της Ελλάδος (ΣΕΤΕ, Μάιος 2017)

Δ17: Εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση ανά προέλευση ταξιδιωτών (Τράπεζα της Ελλάδος, Απρ. 2017)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€368 δισ.
67% συνόλου*

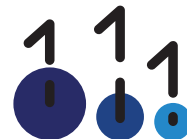
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€60 δισ.
51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€62 δισ.
43% συνόλου*

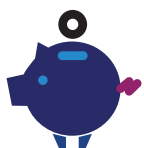
ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€2,4 δισ. **
30% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
190.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€4,8 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,1 δισ.
20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€0,8 δισ.
29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προσιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

